

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windpark de Hoevensche Beemden te Halderberge

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

27 augustus 2009 / rapportnummer 2130-60

1. OORDEEL OVER HET MER

ENECO heeft het voornemen om een windpark in de gemeente Halderberge te realiseren aan de 4e Molenweg in de Hoevensche Beemden in Hoeven. Het betreft een windpark met een lijnopstelling van 5 windturbines die elk een vermogen hebben van 3 megawatt (MW). Om het windpark mogelijk te maken is een vrijstelling van het bestemmingsplan nodig op grond van artikel 19 van de oude Wet op de Ruimtelijke Ordening. Ten behoeve van de besluitvorming over deze vrijstelling wordt de procedure voor milieueffectrapportage doorlopen. De gemeenteraad van Halderberge is het bevoegd gezag¹.

Oordeel

De Commissie is van mening dat de essentiële informatie in het MER aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te kunnen geven in de besluitvorming.

De Commissie constateert dat er in de gemeente Halderberge en de gemeente Etten-Leur verschillende private initiatieven zijn voor het ontwikkelen van windparken. Voor deze windparken worden afzonderlijke procedures doorlopen, waardoor afstemming ontbreekt. Een samenhangend vormgegeven windpark, waarbinnen de verschillende private initiatieven een plek kunnen krijgen, biedt kansen voor een hogere energieopbrengst en minder milieueffecten (zoals aantasting van leefgebied van vogels en vleermuizen, geluidhinder en aantasting van de openheid van het landschap). Daarmee kan een betere benutting van het door de provincie en gemeenten aangewezen zoekgebied voor de opwekking van windenergie worden bereikt².

De informatie over geluid en natuur in het MER is van goede kwaliteit. In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht en worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL EN AANBEVELINGEN VOOR HET VERVOLGPROCES

2.1 Geluid

Het akoestisch onderzoek in het MER is gedegen uitgevoerd. Er is rekening gehouden met het effect dat hoge windturbines bij vlakke windprofielen (statische atmosfeer) tot meer hinder kunnen leiden (dan standaard wordt berekend) door het bronspectrum aan te passen.

In het Activiteitenbesluit Milieubeheer is een beoordelingsmethodiek opgenomen voor de geluidbelasting door windturbines. Daarin is een grenswaarde gehanteerd die afhankelijk is van de windsnelheid. Bovendien kan de akoestische kwaliteit van de omgeving een rol spelen bij de hoogte van de grenswaarden.

---

¹ Voor technische informatie over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie, samenstelling van de werkgroep, de wijze van toetsing en een overzicht van de door de initiatiefnemer aangeleverde stukken wordt verwezen naar bijlage 1. In bijlage 2 is een overzicht van de zienswijzen en adviezen opgenomen.

² Zie ook zienswijze 2.

Op basis van deze methodiek is in het MER onder meer het aantal adressen in beeld gebracht dat gelegen is binnen de gecumuleerde 40 dB(A)-contour van alle windparken in de gemeente Halderberge samen. De grenswaarde uit het Activiteitenbesluit geldt echter voor individuele projecten en is niet van toepassing op cumulatieve geluidbelastingen.

Zoals in de richtlijnen is gevraagd, zijn in het MER ook de 30 en 35 dB(A)-contouren op kaart weergegeven. Hiermee is informatie beschikbaar gekomen over de geluidsproductie van de windturbines ten opzichte van het relatief lage achtergrondgeluidniveau in de omgeving en de toekomstige akoestische kwaliteit van de omgeving.

- De Commissie adviseert bij de besluitvorming aan te geven hoe omgegaan zal worden met gecumuleerde geluidsbelasting op woningen en te motiveren welk akoestische kwaliteit in de omgeving de gemeente nastreeft.

2.2 Landschap

In het MER zijn landschapsbeplantingen genoemd als mitigerende maatregel om de effecten op het landschap te beperken. Uit de zichtbaarheidsanalyses blijkt ook dat (bestaande) beplanting een gunstige invloed heeft. Deze maatregel is echter nog niet uitgewerkt in concrete voorstellen voor beplantingen.

- De Commissie geeft in overweging voorstellen voor landschapsbeplanting uit te werken. Voor de situering van beplantingen kan gebruik gemaakt worden van zichtbaarheidsanalyses.

2.3 Meest milieuvriendelijke alternatief (mma)

In de richtlijnen is gevraagd een vergelijking van de relatieve effecten van de alternatieven te maken, dat wil zeggen van de effecten per kWh opgewekte energie. De alternatieven zijn daarin onderscheidend^{3,4,5}. Op basis hiervan zou het 3 x 5 MW alternatief het mma moeten zijn. Echter, gezien de randvoorwaarden met betrekking tot radarverstoring van defensie⁶ zijn 5 MW turbines niet mogelijk en komt de Commissie tot de conclusie dat het MER toch het juiste mma bevat.

- De Commissie geeft in overweging om in afwachting van het formele standpunt van het ministerie van Defensie – gezien de aanzienlijke milieuvoordelen – de mogelijkheid van 5 MW-turbines open te houden.

---

³ De richtlijnen geven aan dat indien de effecten in absolute zin niet onaanvaardbaar zijn, de relatieve vergelijking doorslaggevend dient te zijn bij de bepaling van het mma

⁴ In zienswijze is 1 aangegeven, dat er inmiddels recentere gegevens over het voorkomen van ganzen voorhanden zijn. Daar deze informatie zelf geen deel uitmaakt van de zienswijze, heeft de Commissie deze niet bij haar oordeel kunnen betrekken.

⁵ Hoewel de verstoringafstand voor vogels van 5 MW-turbines mogelijk iets groter is dan die van 3 MW-turbines zal het totale verstoorde gebied bij 3 x 5 MW-turbines door het geringere aantal turbines kleiner zijn. Hierdoor scoort de 5 MW variant nog iets beter, als in het MER is vermeld. De barrièrewerking van 3 x 5 MW-turbines zal - zoals het MER aangeeft - kleiner zijn, waardoor minder slachtoffers onder vogels en vleermuizen zullen vallen.

⁶ Het ministerie van Defensie heeft de gemeente Etten-Leur per brief al laten weten dat 5 MW-turbines tot verstoring leiden in de radarzone rond de vliegbases Gilze – Rijen en Woensdrecht. Omdat voor het plaatsen van de windmolens toestemming is vereist van het ministerie van Defensie, zijn de alternatieven met 5 MW-turbines in het MER afgevalen als haalbare alternatieven en daarmee ook als onderdeel van het mma.

2.4

Evaluatie

Als aanzet voor een evaluatieprogramma wordt ecologisch onderzoek naar het effect van windturbines genoemd. Het MER gaat niet in op de aard en opzet van een dergelijk onderzoek.

- De Commissie adviseert om na ingebruikname van het windpark een evaluatieprogramma uit te voeren, waaronder slachtofferonderzoek onder vogels bijvoorbeeld met behulp van videocamera's.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Eneco Energie BV

Bevoegd gezag: gemeenteraad van de gemeente Halderberge

Besluit: vrijstelling bestemmingsplan (artikel 19 WRO)

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: D22.2

Activiteit: aanleg van een windturbinepark

Betrokken documenten:

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de inspraakreacties is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Halderbergse Bode: 18 juni 2008

advies aanvraag: 16 juni 2008

ter inzage legging: 19 juni 2008 tot en met 17 juli 2008

richtlijnenadvies uitgebracht: 17 september 2008

kennisgeving MER in de Halderbergse Bode dd. 20 mei 2009

aanvraag toetsingsadvies: 12 mei 2009

ter inzage legging MER: 1 mei t/m 12 juni 2009

toetsingsadvies uitgebracht: 27 augustus 2009

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies/advies reikwijdte en detailniveau:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer en de vastgestelde richtlijnen voor het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. P. van der Boom
drs. L.C. Dekker (secretaris)
drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)
ing. R.L. Vogel
ir. P. Vrijlandt

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. IVN Vogel- en Natuurbescherming Etten-Leur en omstreken
2. Windpark Etten-Leur
3. W.A. Vernes, Hoeven
4. Familie Kösters-Zuijdwijk, Hoeven

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Windpark de Hoevensche Beemden te Halderberge

ENECO heeft het voornemen om een windpark in de gemeente Halderberge te realiseren aan de 4^e Molenweg in de Hoevensche Beemden in Hoeven. Het betreft een windpark met een lijnopstelling van 5 windturbines die elk een vermogen hebben van 3 megawatt (MW). Om het windpark mogelijk te maken is een vrijstelling van het bestemmingsplan nodig op grond van artikel 19 van de oude Wet op de Ruimtelijke Ordening. Ten behoeve van de besluitvorming over deze vrijstelling wordt de procedure voor milieueffectrapportage doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2761-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

